

POHOŁDOWAĆ (20) *vb pf*

Pierwsze i drugie o oraz a jasne; trzecie o prawdopodobnie jasne (tak w -ować).

inf pohołdować (3). ◇ *fut* 2 *sg* pohołdujesz (1). ◇ 3 *sg* pohołduje (2). ◇ *praet* [1 *sg m* pohołdowałem.] *f* -m pohołdowała (1). ◇ 3 *sg m* pohołdował (9). *f* pohołdowała (1). ◇ *plusq* 3 *sg m* był pohołdował (1). ◇ *con praet* 1 *sg m* pohołdowałbych był (1). ◇ *part praet act* pohołdow(a)wszy (1).

Sł stp, Cn brak, Linde XVI w.

Zmusić wielu do uznania własnej zwierzchności i władzy, podporządkować sobie (zwykle przez uczynienie kogoś swoim lennikiem); humiliare, praevalere PolAnt [kogo, co (pl)] (20) : RejAp 111; Podźmyłz dálej do tych Państw ktore [srogi bicz boży, tj. Turek] pohołdował/ Od Cefarzá/ Wenetow/ iako wielki hołd brał. MycPrz I b; Ale tego [Kazimierza, króla Polski] ołobnie Bog tym podárował/ Wiele mężnych walecznych Książąt pohołdował. PaprPan Dd4, S2; StryjKron 51; nie mógł Papież vrość aż tych dwu Królow (iákołmy fłyżeli) fwymi praktykami poniżył: á o trzeciego fię potym poftárał/ kiedy Cefárze Niemieckie (iáko fię powiedziáło) pohołdował NiemObr 170, 63, 164; BielSen 11; Temu [Bolesławowi Chrabremu] wżiłci okolitzni Safiedzi dań dawali/ Krolowie y Xiazeta: [...] Sali/ Prufi/ Pomorzani poholdowawłły/ Granice wrzece łfie złłupow zelaznich potziniel PaprUp Bv.

W charakterystycznych połączeniach: pohołdować cesarze (2), krole (2), ksiązeta (wiele ksiąząt) (2), państwa, wiele (dość) ludzi (2), wszystkich, ziemie (wiele ziem) (2).

W przen (1) : Aż potym do tego przyśzło/ iż ten rożek máły wyrośł/ y zupełnie vrośł: co fię náznáczniey pokazało/ gdy Cefárze Niemieckie omamiwśzy pohołdował. NiemObr 169.

Przen: Podporządkować sobie (4) :

pohołdować czym (1): CzechRozm 243v cf »zwyciężyć i pohołdować«.

Zwrot: »sobie pohołdować« (1): [Grzegorz papież] práwá w rzeczy pośpolitey podmieniawśzy/ wżytkie łobie podbił/ y pohołdował NiemObr 64.

Szeregi: »podbić i pohołdować« (1): NiemObr 64 cf Zwrot.

»zwyciężyć i pohołdować« (1): á ielźcze [człowiek pobożny] fie z tąd ná łercu ráduie/ gdy kogo dobrocią łwą y ćierpliwością prawdziwą zwycięży y pohołduie. CzechRozm 243v.

a) O szatanie (2) : Który [Pan Bóg] nagrodę méy cnoćie/ Vczyni w przyśłym żywoćie: Gdzie mię iuz grzech nie zfráduie Ani złośnik pohołduie. KochMRot B3v; [O Panie Boże moy weyźrzyłz á ożow mi fię/ á oświec oczy me bych łnadź nie záłnął w śmierći. Aby łnadź nie rzekł nieprzyiaćiel moy/ Pohołdowałem go BibRadz Ps 13/5 (Linde)].

Zwrot: »sobie pohołdować« (1): bo to wżitko łprawowac bedzie miedzi wami on główni nieprijiaciel y mienia iego Swietego/ ktori z auaritia mierziona wiele łobie ludzi poholdowal PaprUp L3.

α. O Bogu i Chrystusie (5) : Iedno w tobye o Boże náłz moc łwą okażemy/ Gdy s tobą Hetmánem łwoim tu mocnye łtányemy/ Bo ty náłłe łprzećiwniki możnye pohołduyefz LubPs O5v; Vržąd iego [Krystusa] Krolewłki/ iż myał pohołdowác nyeprzyyacioły łwe/ czártá/ śmierć/ y grzech/ ktorzy byli głównymi nieprzyyacioły człowieczeńłtwu iego. LubPs Z2, P5v, dd4 marg; W krotkiem czálie pohołdowálbych był nieprzyiaćiele ich/ á przeciw przećiwnikom ich obroćiłbych był rękę moię. BibRadz Ps 80/15.

W charakterystycznych połączeniach: pohołdować czarta, krole, nieprzyjacioly (2), sprzeciwniki, śmierć i grzech, wszystko.

Formacje współrdzenne cf HOŁDOWAĆ.

Cf [PODHÓLDOWAĆ], POHOŁDOWANY

SBu